EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 2.12.2010
KOM(2010) 698 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o výjimce ze zákazu kadmia v přenosných bateriích a akumulátorech do bezšňůrových elektrických nástrojů

podle čl. 4 odst. 4 směrnice 2006/66/ES ze dne 6. září 2006 o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a o zrušení směrnice 91/157/EHS

ÚVOD

Směrnice o bateriích (směrnice 2006/66/ES[1]) usiluje o zlepšení vlivu baterií a akumulátorů na životní prostředí a vlivu činností všech subjektů, které se podílejí na jejich životním cyklu. Stanoví zvláštní pravidla pro uvádění baterií a akumulátorů na trh a pro sběr, zpracování, recyklaci a odstraňování odpadních baterií a akumulátorů. Zejména zakazuje uvádět na trh baterie a akumulátory, které obsahují rtuť a kadmium.

Tento zákaz se uplatní při překročení stanovených limitů a podléhá mnoha výjimkám. Jedna ze zvláštních výjimek, jež je stanovena v čl. 4 odst. 3 písm. c) uvedené směrnice, se týká používání kadmia v přenosných bateriích a akumulátorech pro bezšňůrové elektrické nástroje. Tato výjimka je předmětem této zprávy. Příkladem bezšňůrových elektrických nástrojů jsou nástroje, které používají spotřebitelé i profesionálové při soustružení, frézování, smirkování, broušení, řezání, stříhání, vrtání, tvorbě otvorů, dírkování, zatloukání, nýtování, šroubování, leštění nebo při podobných způsobech zpracování dřeva, kovu a jiných materiálů nebo při sekání, řezání a jiných zahradnických pracích.

V čl. 4 odst. 4 směrnice se Komise vyzývá, aby přezkoumala výjimku podle čl. 4 odst. 3 písm. c) a aby Evropskému parlamentu a Radě do 26. září 2010 předložila zprávu. Ke zprávě budou přiloženy příslušné návrhy s cílem případně zakázat kadmium v bateriích a akumulátorech. V této zprávě se „bateriemi“ rozumějí jak přenosné baterie, tak akumulátory.

INFORMACE ZÍSKANÉ ZA ÚČELEM POSOUZENÍ VÝJIMKY

Při přípravě případných návrhů právních předpisů týkajících se výjimky získala Komise důkazy o výhodách a nevýhodách možných politických řešení, včetně jejich dopadů na hospodářství, společnost a na životní prostředí, a to v souladu s pokyny pro posuzování dopadů[2].

V roce 2003 Komise zveřejnila „Posouzení dopadů vybraných politických řešení pro revizi směrnice o bateriích“[3], jež provedla společnost Bio Intelligence Service s cílem připravit přezkum staré směrnice o bateriích (směrnice 91/157/EHS, následně zrušená směrnicí 2006/66/ES). Podle odborníků v případě přenosných niklkadmiových baterií a s nimi spjatých místních rizik z výpočtů rizikových faktorů vyplynulo, že by bylo na místě zakázat používání kadmia. Nicméně v době vypracování zprávy nebyla za niklo-kadmiové baterie pro bezšňůrové elektrické nástroje známa žádná funkčně schopná náhrada. Úrovně sběru a recyklace přenosných niklkadmiových baterií a prosazování stávajících právních předpisů pro spalovny a skládky odpadu rovněž sehrály při snižování místních rizik významnou roli.

Od té doby byly získány nové údaje – podrobnější než ty, které byly dostupné v roce 2006, kdy byla směrnice přijata –, a to zejména díky zprávě Evropské unie o posouzení rizik z roku 2008, díky studii “Kadmium v bateriích pro elektrické nástroje” zveřejněné Švédskou agenturou pro ochranu životního prostředí (2009) a díky zvláštní studii, kterou si objednala Komise v roce 2009 s cílem shrnout a posoudit dostupné informace.

---

1 Úř. věst. L 266, 26.9.2006, s. 1. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí 2008/103/ES (Úř. věst. L 327, 5.12.2008, s. 7).

2 See http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_en.pdf.

3 See http://ec.europa.eu/environment/waste/batteries/pdf/eia_batteries_final.pdf.

V roce 2008 Komise zveřejnila zprávu o posouzení rizik[4] týkající se rizik, která představují látky obsahující kadmium (tj. elementární kadmium a oxid kademnatý) pro lidské zdraví a životní prostředí. Podle zprávy o posouzení rizik se v Evropské unii používá kadmium zejména pro výrobu niklkadmiových baterií. Posouzení rizik prokázalo, že je nezbytné přijmout další zvláštní opatření s cílem omezit rizika pro pracovníky a životní prostředí spjatá s expozicí kadmiu. Nicméně ze zprávy o posouzení rizik, jakož i ze související strategie EU pro snížení rizik kadmia, kterou Komise přijala v roce 2008[5], nevzešla potřeba přijmout další opatření v boji s riziky spjatými s uváděním niklkadmiových baterií na trh, nakládáním s nimi, jejich recyklací a zneškodňováním.

V roce 2009 Švédská agentura pro ochranu životního prostředí zveřejnila zprávu "Kadmium v bateriích pro elektrické nástroje – možnost zákazu a jeho důsledky"[6]. Podle zprávy lze niklkadmiové baterie pro elektrické nástroje nahradit. Zejména v posledních letech se velmi rychle rozvíjela alternativní technologie spočívající v lithium-iontových bateriích. Všechny druhy bateriových technologií mají výhody a nevýhody. V současné době jsou lithium-iontové a niklmetalhydridové technologie plnohodnotnými alternativami k niklkadmiovým bateriím, a to jak ohledně ceny, tak výkonu.

V roce 2009 si Komise objednala souhrnnou studii, která jí měla napomoci při přezkumu výjimky. Studie byla zveřejněna na internetových stránkách GŘ pro životní prostředí[7] v březnu 2010. Jejím cílem bylo posoudit dostupné údaje a informace a zjistit, zda je nezbytné výjimku znovu přezkoumat a podniknout patřičné kroky. Na základě dostupných údajů je v současné době technicky možné nahradit niklkadmiové baterie stávajícími lithium-iontovými a niklmetalhydridovými technologiemi, ovšem s určitými omezeními, pokud teplota klesne pod 0 °C.

Zhotovitelé se pokusili vyhodnotit hospodářský a společenský dopad možného zákazu na bezšňůrové elektrické nástroje. Při posuzování přínosů pro zdraví a životní prostředí však narazili na mnoho obtíží. Vezmou-li se v potaz pouze podložené roční náklady a přínosy, roční přínosy se odhadem rovnají nákladům. Dostupné údaje jsou v současné době značně nejisté, aby bylo možné zjistit přínosy pro zdraví a životní prostředí. Komparativní posouzení životního cyklu příslušných tří hlavních bateriových technologií ještě nebylo provedeno. Je však nezbytné pro dokončení komplexní analýzy nákladů a přínosů, jež bude podkladem pro přezkum výjimky.

KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN S KOMISÍ

V době od 10. března do 10. května 2010 zorganizovala Komise prostřednictvím internetu a za účasti veřejnosti konzultaci se zúčastněnými stranami, jež se opírala o zveřejněnou

---

4 Viz zpráva EU o posouzení rizik kadmia a oxidu kademnatého na internetových stránkách: http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/REPORT/cdmetalreport303.pdf.

5 Viz Sdělení Komise o výsledcích hodnocení rizik a strategiích omezování rizik pro látky: elementární kadmium a oxid kademnatý na internetových stránkách: http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/OJ_RECOMMENDATION/ojrec7440439.pdf.

6 Viz internetové stránky: http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5901-9.pdf

7 Studie ESWI (2010) je k nahlédnutí na internetových stránkách: http://ec.europa.eu/environment/waste/batteries/pdf/cadmium_report.pdf.

souhrnnou studii. Zúčastněné strany byly vyzvány, aby předložily svá stanoviska ohledně dopadu na hospodářství, společnost a na životní prostředí, který by mohl vyplynout z budoucího zákazu kadmia v přenosných bateriích a akumulátorech do bezšňůrových elektrických nástrojů. Byly vyzvány, aby se k výjimce dále vyjádřily a aby k ní dodaly vědecké a technické podklady.

Některé zúčastněné strany jsou nakloněny zrušení výjimky pro používání niklkadmiových baterií v bezšňůrových elektrických nástrojích, neboť podle jejich názoru jsou ekonomické náklady minimální a dlouhodobé přínosy pro životní prostředí významné. Jiné se postavily proti zrušení výjimky a zdůraznily, že údaje o dopadu na hospodářství, společnost a na životní prostředí zrušení nezdůvodňují. Celkově konzultace mezi zúčastněnými stranami potvrdila, že je třeba provést komparativní posouzení životního cyklu, aby se vytvořil pevný základ pro analýzu nákladů a přínosů. Vyjádření zúčastněných stran jsou shrnuta na internetových stránkách GŘ pro životní prostředí[8].

ZÁVĚR

V čl. 4 odst. 4 směrnice se Komise vyzývá, aby přezkoumala výjimku podle čl. 4 odst. 3 písm. c) a aby Evropskému parlamentu a Radě do 26. září 2010 předložila zprávu. Ke zprávě budou přiloženy příslušné návrhy s cílem případně zakázat kadmium v bateriích a akumulátorech.

Závěry studie, která byla pro Komisi vypracována v roce 2003, ukázaly, že v té době neexistovalo žádné životaschopné řešení nahrazující výjimku. Mezitím byly poskytnuty nové informace, a to včetně nové zprávy o posouzení rizik, zprávy od Švédské agentury pro ochranu životního prostředí a studie pro Komisi, ve které jsou shrnuty dostupné informace. V současné době jsou lithium-iontové a niklmetalhydridové technologie pravděpodobně plnohodnotné alternativy k niklkadmiovým bateriím, i když přinášejí určité výhody a nevýhody. Přestože zrušení výjimky by mohlo být významným přínosem pro zdraví a životní prostředí, je odhad zmíněného přínosu značně nejistý. V současné době nelze prokázat, že výhody ze zrušení výjimky by zřetelně převažovaly nad náklady.

[8] Výsledky konzultace zúčastněných stran: http://ec.europa.eu/environment/consultations/batteries_en.htm.

V dostupných studiích a v diskusích se zúčastněnými stranami a mezi nimi se neobjevují zásadní komparativní údaje o dopadu dostupných druhů baterií pro bezšňůrové elektrické nástroje. Pouze komparativní posouzení životního cyklu tří hlavních alternativ může být základem pro řádné posouzení dopadu výjimky a může rozptýlit stávající nejistotu.

Komise dospěla k závěru, že v této situaci není třeba předkládat návrhy na zrušení výjimky zákazu používání kadmia v bateriích a akumulátorech, která existuje pro bezšňůrové elektrické nástroje. Jakýkoli legislativní návrh v této oblasti, který se opírá o posouzení dopadů a je v souladu s politikou Komise, by vyžadoval srovnatelné technické a vědecké údaje o nákladech a přínosech kadmia a jeho náhradě v přenosných bateriích a akumulátorech pro bezšňůrové elektrické nástroje. Komise si proto objedná komparativní analýzu životního cyklu, která se neomezí pouze na informace z existující vědecké literatury, ale zahrne i odborný posudek, jak vyžadují vědecké normy kvality. Na základě uvedených informací a v souladu s čl. 4 odst. 4 směrnice o bateriích (směrnice 2006/66/ES) Komise případně předloží legislativní návrhy na zákaz používání kadmia v bateriích a akumulátorech pro bezšňůrové elektrické nástroje spočívající ve zrušení stávající výjimky.